

נתיבות יושר

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק
משובבי לב ונפש, שנאמרו בפני תלמידים
מקשיבים בקול חוצב להבות אש קודש,
ושאגתו כשאגת האר"י החי, להנחילם
נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

קרח תש"פ
אבות פ"ד משנה ז'
שנה ב' • גליון צ"א

תוכן העניינים

קרח תשנ"ד

הכרת מחשבות האדם –
ותשוקה להתקרב לה' בדרך
הראויה

הטעם שהמתין קרח במחלוקתו עד לאחר
חטא המרגלים ג

טבע האדם לתלות סרחונו באחרים ד

ביאור הרצון להתמנות לכהן גדול ז

גודל הקדושה שבקודש הקדשים ז

ביאור רצונו של קרח י

הטעם שאין אנו שייכים למעשה
קרח יא

העיקר הכוונה כג

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של
רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של
תורת רבינו - נא להתקשר למספר:
1-718-854-2290 EXT 9 או לפקס:
1-718-705-8608

חדש!

אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
'שיבת שערי יושר'

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים

רח' שחל 5, בני ברק

טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

קרח תשנ"ד

הכרת מחשבות האדם – ותשוקה להתקרב לה' בדרך

הראויה

בני ישראל במדבר סיני מאז שירד משה רבינו עם הלוחות, שבתחילה היה שבירת הלוחות ולאחר מכן עלה לשמים והתפלל עבור בני ישראל והוריד את הלוחות השניות, ובכל הימים הללו היו בני ישראל עדיין במדבר סיני, ובכל הימים הללו לא היה להם שום רעה, 'כי גם בדבר העגל, שהיה החטא גדול ומפורסם, היו המתים מועטים, ונצלו בתפילתו של משה, שהתנפל עליהם ארבעים יום וארבעים לילה'.

'והנה' היו אוהבים אותו כנפשם ושומעים אליו, ואלו היה אדם מורד על משה בזמן ההוא, היה העם סוקלים אותו, לפי שהרגישו שמושה רבינו הצילם בתפילתם, 'ולכן סבל קרח גדולת אהרן, וסבלו הבכורים מעלת הלויים וכל מעשיו של משה', שידעו שאינם יכולים לצאת כנגד משה.

'אבל' כבואם אל מדבר פארן, ונשרפו באש תבערה ומתו בקברות התאווה רבים, וכאשר חטאו במרגלים לא התפלל משה עליהם

הטעם שהמתין קרח במחלוקתו עד לאחר חטא המרגלים

וַיִּקַּח קַרְחַת, בֶּן-יִצְחָק וְגו', וַיִּקְמוּ לְפָנָי מִזְשֵׁה. (במדבר טז, א-ב).
בטעם הדבר שיצא קרח להילחם כנגד משה רבינו, פירש רש"י, 'ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור'.

ומדקדק הרמב"ן, שהנה מסדר הפסוקים משמע שמעשה קרח היה לאחר מעשה המרגלים, ואילו המינוי של אהרן ואליצפן בן עוזיאל היה קודם לכן, שהיה זה בשעת הקמת המשכן בראש חודש ניסן. ואם כן יש להבין מה שלא התחיל קרח במחלוקתו קודם לכן, והתחיל במחלוקתו רק לאחר מעשה המרגלים, שהיה בתשעה באב, ומהו הטעם שהמתין כמה חדשים.

ובתב הרמב"ן לכאר, 'והנה ישראל בהיותם במדבר סיני, לא אירע להם שום רעה', שבימים שהיו

טבע האדם לתלות סרוחוו באחרים

וייש לנו להתבונן בדבר, כי מדברי הרמב"ן מבואר שכאשר היו בני ישראל עדיין במדבר סיני, לא היה שייך שיצא קרח במלחמה כנגד משה, לפי שהיו סוקלים אותו מחמת אהבתם למשה רבינו לפי שעשה עבורם הכל, אבל לאחר מעשה המרגלים נשתנה כל המצב.

והנה מה היה בשעת מעשה המרגלים. המרגלים שבו מארץ ישראל ודיברו רע על הארץ, ומשה ואהרן ויהושע וכלב ביקשו מבני ישראל שיפסיקו את דיבורם, ושיעלו לארץ ישראל שהבטיחם הבורא על הדבר. ונאמר שם (במדבר יד, ה), 'ויפול משה ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל', והתפללו עבור בני ישראל, והשי"ת אמר 'אכנו בדבר ואורישינו ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו' (שם יב), והתפלל משה עבור בני ישראל, ונתקבלה תפילתו ונשאר עדיין כלל ישראל.

אמנם נגזרה הגזירה שכל דור המדבר, שישים רבוא, ימותו במשך ארבעים שנה, כי חלק מהתפילה בתפילתו של משה רבינו לא נתקבלה, ונתקבלה רק תפילתו עבור קיום הכלל ישראל. והיו צריכים בני ישראל להגיע לידי ההכרה, שמה

ולא בטלה הגזרה מהם, ומתו נשיאי כל השבטים במגפה לפני ה', ונגזר על כל העם שיתמו במדבר ושם ימותו, ותפילתו של משה הועילה רק שלא ימותו מיד כי אם במשך ארבעים שנה, ועוד פעל להצלת הבנים, שהבנים יכנסו לארץ ישראל, אבל על כל יוצאי מצרים נגזר שימותו במשך ארבעים שנה במדבר.

'אז היתה נפש כל העם מרה, והיו אומרים בליבם כי יבואו להם בדברי משה תקלות, ואז מצא קרח מקום לחלוק על מעשיו, וחשב כי ישמעו אליו העם, וזה טעם להמיתנו במדבר, אמרו, הנה הבאת אותנו אל המקום הזה ולא קיימת בנו מה שנדרת לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש, כי לא נתת לנו נחלה כלל, אבל נמות במדבר ונהיה כלים שם, כי גם זרענו לא יצאו מן המדבר לעולם, ויבטל מן הבנים מה שנדרת להם כאשר נתבטל מן האבות'.

'וזה טעם תלונתם הנה במקום הזה אחר גזרת המרגלים מיד והקרוב, כי היו אלה הנקהלים כולם בכורות, כי על כן חרה להם על הכהונה, ולכך אמר להם משה שיקחו מחתות כמנהגם הראשון ויתגלה הדבר אם יבחר השם בהם או בכהנים'.

ומה שלא פעל את הישועה השלימה עבורם, לא היה זה מחמת חסרון בתפילותיו, שהרי בחדשים הללו לא נעשה להם משה רבינו לשונא, אלא שמחמת גודל החטא לא נתקבלו תפילותיו בשלימות, והיו בני ישראל צריכים להבין שאין החסרון במשה אלא בהם, והיה זה דבר גלוי. אעפ"כ התורה מלמדת אותנו כיצד פועל מחשבות והרגשי האדם.

כאשר יש איזה צרה לאדם ואינו מצליח בכל דרכיו, שיש עליו גזירה, אין הוא יכול לחשב את החשבונות באופן הראוי, והרי הוא חושב מחשבות עקומים, 'רעכנט ער אינגאנצען קרום', עד שהוא מהפך את הרע לטוב ואת הטוב לרע.

ובל כך למה?, לפי שאם היה לאדם השכל הברור, ולא היה שכלו מושפע על ידי מצביו, שאם רצונותיו ומצביו לא היו להם שום השפעה על מהלך שכלו, אלא שכלו היה עובד באופן ברור, לא היו בני ישראל באים למצב שהיה בשעת מעשה קורח. לפי שאותה ההבנה ואותה אהבה שהיה לבני ישראל למשה רבינו במדבר סיני, ואשר מחמת כן 'היו אוהבים אותו כנפשם ושומעים אליו, ואילו היה אדם מורד

שלא נתקבלה תפילתו של משה רבינו אין זה משום שמשה רבינו לא התפלל עבורם, אלא משום שחטאם הגדיל עד מאוד. ואילו לא היו הולכים ונגררים אחרי המרגלים, ולא היו יוצאים במרידה כנגד משה ואהרן, לא היה נגזר עליהם שום גזירה.

על אף שיצאו במלחמה כנגד משה רבינו, היה להם לזכור שמשה רבינו הוא זה שפעל בתפילתו שלכל הפחות בניהם יכנסו לארץ ישראל. וגם אילו לא יכנסו בניהם לארץ, מכל מקום פעל עבורם אריכות ימים, שלא ימותו מיד, כי אם לאחר ארבעים שנה במדבר. ואם כן מה הכוונה שלאחר הגזירה מחמת חטא המרגלים היה בידו של קרח לצאת כנגד משה רבינו.

מבואר בדברי הרמב"ן, 'שטייט אין רמב"ן אזוי', 'אז די תורה לערענט אונז', התורה מורה לנו את הכוחות שיש בנפש האדם, מה נעשה, 'וואס עם שפילט זיך אָפ' במוחו ובליבו של האדם. כי האדם נותן עצמו שיוליכוהו, שעל אף שהגזירה באה עליו מחמת מעשיו, כמו שהיה אצל בני ישראל שגזירת המרגלים נעשה על מעשיהם, הקטין משה רבינו עבורם את הגזירה.

דאס איז געוועזן דער נסיון וואס די אידן זענען נמשך געווארן נאך קרח, לערנט אונז דאס די תורה, א מענטש זאל זיין א מבין, א מענטש זאל עומד זיין אויף די כוחות זיינע, ווי זיין שכל ארבעט, ווי זיינע רצונות ארבעטען, און ווי קרום א מענטש טראכט, ווען ער איז מושפע פון זיינע אייגענע רצונות, און צו וואס פאר א אומגליק דאס ברענגט".

המעם מה ששכלו של האדם מושפע ממצבו של האדם, הוא לפי שעיקר מחשבתו של האדם הוא סביב עצמו, וכל מצב שהוא עומד בו הרי הוא מסובב לצד שיהיה לו טוב. ואם לא טוב לו, הרי הוא זורק את כל הקשיים שיש לו על האחרים ולא על עצמו, והו טבע האדם, שהוא זורק הכל על אחרים מלבד על עצמו.

דבר זה אנו למדים בפרשת קרח, שזה היה הנסיון של בני ישראל כשנמשכו אחר קרח, לערנט אונז דא די תורה, התורה מלמדת אותנו ענין זה, שיבין האדם ויעמוד על כוחותיו, כיצד הוא דרך ומהלך מחשבתו, וכיצד פועלים רצונותיו, ועד כמה יכול האדם לחשוב באופן עקום כשהוא מושפע על ידי רצונותיו, ולאזיה מצב הוא יכול לבוא על ידי כן.

על משה בזמן ההוא, היה העם סוקלים אותו.

אילו לא היה שכלו של האדם מושפע על ידי רצונותיו ומצבו של האדם, הרי שכשם שבמדבר סיני מי שהיה בא למרוד כנגד משה היו הורגים אותו, היו נוהגים כן גם כמדבר פארן, ואף שעומד ותלוי כנגדם גזירת מיתה כמדבר, הרי דבר זה בא להם מחמת חטאם. ולא עוד, אלא שמשה רבינו ביטל חלקים גדולים מגזירה זו, והמעט שנשאר מהגזירה הרי זה בא באשמתם. התורה מלמדת אותנו כאן ששכלו של האדם מושפע ממצבו של האדם.

"פארוואס איז דער שכל מושפע פון די מצבים וואס דער מענטש האט, ווייל א מענטש בעיקר טראכט ער נאר ארום זיך, אלעס דרייט ער אויס עס זאל איהם זיין גוט, און אויב ס'איז איהם נישט גוט, ווארפט ער עס ארויף אויף יעדען איינעם, נאר נישט אויף זיך. דאס איז דער טבע פון א מענטש, א מענטש ווארפט עס ארויף אויף יעדען איינעם, נאר נישט אויף זיך".

"דאס לערנט אונז די תורה אין דער פרשה פון קרח, און

לעצמו שיש לו קול נאה, והוא מבקש לרדת לפני התיבה, והרי הוא נדחף לדבר, וכמו כן היה הנהגתו של קרח.

אבל דבר זה מבין כל אחד שזהו טעות גמור, ולא זאת היתה כוונתו של קרח, וכמו שנבאר.

גודל הקדושה שבקודש הקדשים

הנה אנו מוצאים בחז"ל, שבית המקדש היה קיים ארבע מאות ועשרים שנה, ולאחר פטירתו של שמעון הצדיק, שימשו בבית המקדש השני כמה מאות כהנים גדולים, וכמו שאמרו במסכת יומא (ט), 'מקדש שני שעמד ארבע מאות ועשרים שנה, ושמשו בו יותר משלש מאות כהנים, צא מהם ארבעים שנה ששמש שמעון הצדיק, ושמונים ששמש יוחנן כהן גדול, עשר ששמש ישמעאל בן פאבי, ואמרי לה אחת עשרה ששמש רבי אלעזר בן חרסום, מכאן ואילך צא וחשוב כל אחד ואחד, לא הוציא שנתו'.

ולמה לא הוציאו הכהנים גדולים את שנתם, כי כאשר היו הכהנים גדולים נכנסים לקודש הקדשים היו מתים שם, שכן קודש הקדשים היה המקום הקדוש ביותר, ואיש לא נכנס לשם במשך כל ימות השנה, ששם היה משכן השכינה. רק

ביאור הרצון להתמנות לכהן גדול

כשאנו לומדים פרשת קרח, אין ללמוד הדברים כפשוטם, שכאשר מינו את אליצפן בן עוזיאל לנשיא ואהרן הכהן נתמנה לכהן גדול, הגיע אחד שפיקח היה ושמך קרח, והתחיל לצאת במרידה לאמר גם אני חפץ בכבוד. וטען האם רק אהרן ראוי לכבוד, גם אני חפץ בכבוד. לא כן היה הדבר.

הרי הכהן גדול היה חשוב כמעט כמו המלך, שלאחר המלך, היה הכבוד הגדול ביותר של הכהן גדול, שבכל מקום שהוא הולך ובכל מקום שהוא פונה עושים לו כבוד, ואמר שגם הוא חפץ בכבוד זה, וגם הוא ראוי לאיצטלא זו.

משה רבינו לא אמר לו שאין הוא ראוי לדבר זה לפי שאינו ראוי להיות כהן גדול, שלא יוכל לעשות את עבודת המקדש באופן הראוי, שלא ידע היכן לזרוק הדם וכיצד לעשות שאר העבודות. משה רבינו לא ענה לו באופן זה. ומכאן שבאמת קרח פיקח היה והיה ראוי לעבוד עבודת המשכן.

אנו מדמים שקרח היה מבקש כבוד, שביקש לעשות העבודה, וכמו שאנו רואים לפעמים בבית הכנסת שבא איש אחד שמדמה

לראות פני המלאך, היה בטוח שהוא עומד למות, לפי שראה את פני המלאך. ואם כן כל שכן שכאשר רואים התגלות השכינה בקודש הקדשים, שאי אפשר לסכול הקדושה.

ואכן זה היה טעם מיתתם של הכהנים גדולים בכל שנה בקודש הקדשים, לפי שזכו לראות פני השכינה, ולא היו יכולים לסכול הקדושה הגדולה, ורק הכהנים נשארו בחיים, אבל שאר הכהנים גדולים לא נשאר בחיים.

והנה קרח שפיקח היה, בוודאי שידע גדול הקדושה שיש בקודש הקדשים, וידע ששם זוכים להתגלות השכינה, ואין זה דבר פשוט לצאת משם בחיים. וזה פשוט שלא בא לעשות המחלוקת עם אהרן בחודש אב, רק כדי להיכנס ביום הכפורים בקודש הקדשים ושוב לא לצאת, והיה צריך שיוציאוהו משם, שאף שיתכן שיהיה מי שיאמר שכדאי הדבר גם בשביל כמה שבועות, אבל אין זה מהלך מחשבתו של הפיקח.

מכאן אנו למדים, שכאשר ביקש קרח להיות כהן גדול, היה סבור שאכן ראוי הוא לאיצטלא זו, וכאשר יכנס לקודש הקדשים ביום הכיפורים יצא משם בחיים, וכן יהיה

אחת בשנה ביום הכיפורים היה הכהן גדול נכנס לשם, והיה מכפר על בני ישראל.

כאשר הכהן גדול היה נכנס ביום הכיפורים לקודש הקדשים לא זזה שכינה משם, ואדרבא, הכהן גדול היה נכנס במקום השראת השכינה, והיה שוהה שם זמן מועט, שהיה מניח את המחתה ומניח עלי הקטורת, והיה מזה שם מ"ז הזאות. וכל זמן שהותו בקודש הקדשים הצטמצם לכמה רגעים, ובזמן זה היה מכפר על כל עוונות בני ישראל, והיה שוהה שם יחד עם השכינה.

ומאחר שבקודש הקדשים נמצאים עם השכינה, הרי שהכהן גדול צריך להיות בדרגה הגדולה ביותר של הקדושה שיתכן שישג האדם. אבל מי שלא היה בדרגה זו, הנה מנוח אביו של שמשון זכה שנתגלה אליו המלאך, ונאמר שם בפסוק (שופטים יג, כא-כב), 'אז ידע מנוח כי מלאך ה' הוא, ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו', שלא יתכן שיראה האדם מלאך וישאר לחיות.

והנה המלאך הוא נברא, אלא שהוא נמצא אצל השי"ת, ולכן הוא מלא קדושה, והרי זה קדושה שאין בשר ודם יכול לסכול הדבר. ומאחר שהבין מנוח שזכה

שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה כדבר משה ומקיים גזירת מלך'.

נתאר לעצמינו מציאות אחת, החתם סופר כיהן ברכנות בעיר אחת, והיה בא קאנסארעטיווער ראביי, למדן גדול, והיה בא לראשי הקהילה בטענה, למה זה מיניתם את החתם סופר עליכם לרב, והרי הנני עולה עליו בדיעת התורה, ואני ראוי לאיצטלא זו.

ובי יתכן לומר שהחתם סופר היה נשאר לשבת בביתו ואומר, שמא אכן ראוי הלה ממנו לאיצטלא זו, בוודאי שלא יעלה הדבר על הדעת. שהרי זה פשוט שהחתם סופר לא היה נותן יד לפושעים, שקאנסארעטיווער ראביי יכהן ברכנות, אף שהוא יודע ללמוד.

קרי כמה שהוא יודע ללמוד הוא סכנה יותר גדולה, שאילו היה עם הארץ היו יודעים כולם שאין הוא ראוי לכהן ברכנות, אבל אם הוא תלמיד חכם, הרי אפשר לדמות שיש בו ממש, ובוודאי שהיה החתם סופר יוצא להילחם כנגדו, שלא יהיה בכלל הנותן יד לפושעים.

במצב זה לא היה מי שיאמר שהחתם סופר יש בו ממידת הגאווה בזה שהוא לומר

במשך כמה שנים. והיה סבור כן אף שידע שבקודש הקדשים נראים עם השכינה, לפי שקרח לא רק שידע כל ההלכות של הכהן גדול, מהו סדר עבודת בית המקדש, אלא שהיה סבור שהוא ראוי לקדושה זו והוא דומה לאהרן, שהוא ראוי להיות כהן גדול.

באשר ענה לו משה רבינו, לא אמר לו שאינו ראוי לכך לפי שהוא רשע או קל דעת ובעל גאווה ואין לו שייכות לאיצטלא זו, אלא אמר משה רבינו, מה אעשה והשי"ת בחר באהרן ובורעו אחריו.

ובזה אמר לו, יתכן שאכן הצדק עמך, ואילו היינו אנו בוחרים בכהן גדול, היינו בוחרים בך, אבל מה אעשה והשי"ת הוא זה שבחר באהרן לכהונה, ואם כן אין אתה עושה מחלוקת נגדי כי אם נגד השי"ת. ובדיבור זה לא ביקש משה רבינו להחניף לקרח, אלא שבאמת היה כוונתו לכך. כי אפשר שאם היה הדבר תלוי בבחירה, היו בוחרים את קרח לכהן גדול.

ובן מפרש הרמב"ן (במדבר טו, ד), כמה שנאמר 'וישמע משה ויפול על פניו', 'ולא ויפלו, כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו, ויהי כמחריש וכמודה

ועל זה שאל 'כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע

תתנשאו על קהל ה' (במדבר טו, ג), שמען על מה שכל הקדושות וכל הכתרים של קדושה לקח לו משה רבינו לו ולאחיו ולאליצפן בן עוזיאל, והרי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ולא האמין קרח שדבר זה נקבע על ידי השי"ת, וחשב שהשי"ת צוה למשה רבינו בכללות שימנה את כל ההתמנות, מי יהיה כהן גדול ומי יהיה נשיא, ושהכל תלוי במשה רבינו. לכן מען כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ומדוע תתנשאו על קהל ה', ולמה לקח את כל הכתרים לו ולאחיו, לפי שהיה לקרח הרצון לזכות לקדושה.

אבל התורה מעידה שלמעשה בפנימיות ליבו של קרח היה גם הקנאה, שאף שעיקר מענתו היה להתקרב אל הקדושה, להתקרב אל השי"ת, כפי מה שזכה לו אהרן, אבל גם היה כאן מעט מהקנאה, ועל ידי כן נגרם מה שנגרם לקרח ועדתו.

ויש לנו להתבונן. הנה בימינו יש כהנים, ומצות הכהונה יש בכמה עיניים, במצות פדיון הבן, שפורים את הבן אצל הכהן, וכמו כן הכהן מברך את ישראל בברכת כהנים, ויש נידון בפוסקים אם מצוה

שהקאנסארעמיווער ראביי לא יכהן ברבנות.

ואם כן אילו היה קורח פיקח שמבקש כבוד בלבד, כיצד היה נראה יום הכיפורים בשעה שהיה קרח נכנס לקודש הקדשים לכפר על בני ישראל, הרי השכינה היתה מסתלקת מיד מקודש הקדשים, ובוודאי שהיה מת מיד, ולא היה כלל יום הכיפורים. וגם אהרן לא היה שותק לומר שמא קרח חשוב ממנו.

ומכאן אנו רואים שבאמת קרח היה אדם גדול, קרח לא היה מחפש כבוד גרידא, שלא היה כקאנסארעמיווער ראביי שהוא מחפש כבוד כנגד אהרן. ומשום כן ישב אהרן ולא נפל על פניו, לפי שאמר שמא אכן ראוי הוא לאיצטלא זו יותר ממנו, אף שאהרן היה מבין לידע מהו מהותו של הכהן גדול, וגם היה מבין על קרח.

ביאור רצונו של קרח

רצונו של קרח היה לפי שהיה סבור שראוי הוא לכך, וכמו כן לא בא רק כדי לבקש את הכבוד, אלא שהתקנא במדרגותיו של אהרן, ובקדושה ששרתה על אהרן בלבד שהיה הכהן גדול, וביקש גם הוא לזכות לכך.

שהם יותר קרובים לפני השי"ת, ולעתיד לבוא יהיו יותר קרובים.

הרי שקורח נתאווה להתקרב אל השי"ת כמו אהרן הכהן, ומשום כן נתקנא קרח בכהנים. ולנו אין קנאה זו, ומהו פשר הדבר.

הביאור בזה הוא, קרח היה אדם גדול, והיה גדול מאתנו באלפי מונים, ולכן קרח כשראה שיש כהונה בישראל, שיש מציאות שאפשר להתקרב לפני השי"ת, בער בו הרצון והתשוקה לזכות להתקרבות זו. ואף שהיה שם גם משהו של קנאה, אבל בעיקר ביקש לזכות אל הקדושה ואל ההתקרבות להשי"ת.

ומה שאין לנו קנאה זו, הרי זה משום שלא איכפת לנו הדבר מחמת הקרירות, 'אונו וענען קאלט אינגאנצן צו דעם', שכל הרצון שלנו הוא לאכול שלוש פעמים ביום סעודת דשנות, ולקבל בית נאה, כבוד ופרנסה. משום כן כשיש לאחד פרנסה והשני לא זוכה לכך, על יד כן מתעורר בו רוח קנאה.

כמו כן, כשיש לשני כבוד ואין הוא זוכה לזה, בוער בו אש הקנאה, ואין אנו סובלים הדבר. אבל כשהשני יש לו כהונה ולנו אין זכות זו, אין מתעורר בנו שום תשוקה,

זו בזמן הזה הוא מן התורה או מדרבנן. כמו כן הכהן זוכה לעליה הראשונה מדין 'וקדשתו', ולעתיד לבוא יזכו לעשות עבודת בית המקדש. והנה בזמן הזה לא ימצא אדם אחד שיקנא בכהנים.

הטעם שאין אנו שייכים למעשה

קרח

והנה ברכת כהנים נמשך על ידי הכהנים, שאף שהשי"ת מברך את בני ישראל אבל הצינור הוא על ידי הכהנים. ומה שצריכים להמשכה על ידי הכהנים - הרי השי"ת בידו לברך את בני ישראל מבלעדי הכהנים, אבל הכהנים הם צינורות הברכה, לפי שהכהנים נתקדשו בקדושתו של אהרן, ועל ידי קדושה זו הם יותר קרובים אל השי"ת, ומשום כן הרי הם הצינורות לברכה.

הקירבה שיש לכהנים להשי"ת יותר מבני ישראל, בכיאת המשיח יהיה הדבר ניכר יותר, שהם יעשו את עבודת בית המקדש, ואנו הישראלים לא נזכה לכך, שעל הישראלים נאמר 'והזר הקרב יומת'. הם יקריבו את הקרבנות, ואעפ"כ אין אנו מוצאים מי שמקנא בכהנים, אף

והטוב. ואם משה רבינו לא פעל בתפילתו היה חסרון באופן תפילתו.

אמנם הרי זה דיבור של כסילות, וכי לא התייגע משה רבינו

בתפילתו בשעת חטא המרגלים. הלא בפסוקים מבואר גדול תפילותיו עבור בני ישראל, שהתחנן והזכיר י"ג מידות של רחמים. ומה שלא פעל בתפילותיו היה זה מחמת גדול חטאם של בני ישראל, ומשום כן לא פעל על כל מה שביקש.

אבל האדם אינו יכול לחשוב כן, אלא חשבו כך, שמאחר שבתפילתו בשעת חטא העגל פעל בתפילתו וניצלו בני ישראל ועכשיו לא פעל בתפילתו, הרי זה באשמתו של משה רבינו.

כאשר ראה קרח הרגשותיהם של בני ישראל כנגד משה רבינו, הבין קרח שעכשיו הוא הזמן שיוכל לצאת בכלל ישראל במרידה כנגד משה, והדבר עלה בידו.

דבר זה מבואר בתורה, והוא בכדי שיעמוד האדם עד כמה מחשבתו של האדם היא עקומה, וזו קרום און פאלטש איז די מחשבה פון א מענטש. שכל מהלך מחשבתו של האדם הוא רק מסביבו, שיהיה לו הכל כשורה, ומה שאינו נראה לו כדבר טוב עבורו, הרי הוא מהפך את

דאם לאזט אונז אינגאנצן קאלט, והוא לפי שאנו רחוקים עד מאוד מהתורה והקדושה שהשי"ת חפץ מבני ישראל.

ואם כן נמצא שיש לנו להחשיב את מעשה קרח, 'אונז דארפן מיר ארויף קוקן אויף קרח', שקרח עומד במדריגה הרבה יותר עילאית ממה שאנו יכולים להגיע אליו. ואילו אנו מביטים על קרח ועדתו כרשעים, אבל אין עינינו מגיעים עד לקצה הגלם, 'אונזעכרע אויגן דארגרייכען נישט צו קוקן אויף זייערע עק פים'. אלא שעל אף מעלתם ודרגתם היה גם אצלם נקודה של גאווה וקנאה, ועל ידי כן נפלו.

בפרשה זו מלמדת התורה, די תורה לערנט אונז אין די גאנצע פרשה, הן במה שנתבאר בכוחות של האדם, שהאדם מתבונן בכל מצב על פי מה שטוב לו. ומשום כן כשמשעה רבינו לא היה בכוחו לפעול עבור בני ישראל לביטול גזירת המרגלים, וידע כל אחד שהיה למעלה מבן עשרים שנה שהוא עומד למות בתוך ארבעים השנה, הביטו על זה כאילו משה רבינו אשם בדבר, לפי שידעו שעל כל דבר שמשה רבינו מתפלל יהיה הכל באופן הראוי

משה רבינו היה בא לבקש לפני השי"ת על בני ישראל בלשון תחנונים, שבני ישראל אין להם לאכול ולא לשתות, רחם עליהם והושיעם. הרי שמשה רבינו הציל תמיד את בני ישראל על ידי תפילותיהם.

אעפ"כ כשהיה מעשה קרח מדרו בני ישראל במשה רבינו והלכו אחר קרח, על אף שלא קיבלו עדיין מקרח אפילו הנאה אחת. הלא כשלא היה לבני ישראל מה לשתות לא פנו לקרח, וכאשר רדפו מצרים אחר בני ישראל לא הלכו לקרח, ואדרבא, גם קרח הגיע לבקש ממשה רבינו מאכל ומשקה, ואילו עכשיו עזבו כולם את משה רבינו והלכו אחר קרח.

בפרשה זו התורה מלמדת אותנו חולשתו של האדם, איך ששכלו של האדם מתעקמת. שכאשר יש לאדם תרעומת על משה, הרי הוא תולה את גזירת המרגלים על משה רבינו שלא התפלל עבורם באופן הראוי.

אבל לכאורה היה עליהם לטעון טענה זו גם כלפי קרח, למה לא פעל הוא בתפילתו עבור בני ישראל, שמשה רבינו פעל לכל הפחות מקצת ישועה בתפילתו, ואם

הטוב לרע, והוא מהפך את האמת לשקר ואת השקר הוא עושה לאמת.

אנו רואים שבני ישראל ביקשו לעשות את קרח לכהן גדול, וכי איזה טובה כבר היה לבני ישראל על ידו של קרח, ואילו משה רבינו כבר נעשה על ידו כל הטובות לישראל, שהוציא אותם ממצרים וקרע להם את הים, וכאשר לא היה להם מה לאכול פעל עבורם את המן, וכאשר לא היה מה לשתות פעל משה רבינו עבורם את הבאר, ופעל להם כל זאת אף שהבקשה למאכל ומשקה היה מתוך טענות ותרעומת.

משה רבינו היה תמיד השליח הטוב של הכלל ישראל להשי"ת להביא להם מאכל ומשקה, והצילם מיד מצרים. משה רבינו לא דיבר לפני ה' כפי שהם דיברו למשה, שהרי אילו היה מדבר לפני השי"ת כדרך שדיברו אליו בני ישראל, לא היו זוכים למן ולא לבאר ולא לקריעת ים סוף.

הרי שמשה רבינו על ידי מה שהיה המרסור בין ישראל להשי"ת, בכל דיבור שדיבר הציל את בני ישראל. שהם היו באים מתוך בהלה ומתוך טענות, שטענו כמה פעמים שטוב להם לשוב למצרים, שבכל מחנותיהם היו מתוך תרעומת. אבל

לא עמד על הדבר שנכנס בו גם הרגש של גאווה ושל קנאה, ודבר זה קבר אותו לגמרי.

ד' תורה לערנטי אונז אין די פרשיות, התורה מלמדת אותנו בפרשיות אלו, שמצד אחד יש לדעת שמעשיו של קרח באו מחמת גודל קדושתו, שהיה בעל מדריגות רמות וביקש ליכות להתקרבות גדולה להשי"ת. וכאשר יתבונן האדם על עצמו יראה עד כמה אנו רחוקים ממדריגה זו, שאין בנו שום קנאה בכתנים ובלווים, שאין אנו שייכים כלל לענין זה.

אדם זה שאנו מקנאים בו זה רק על הבגד היפה שקנה לו, ואין אנו מקנאים בו על כהונתו. כשיש לאדם שכן כהן ויש לו בגדים נאים, ולאדם עצמו אין ממון לקנות לעצמו דברים אלו, הרי שיקנא ברכושו, ולא בכהונתו.

מזה יש לנו להבין גודל ירידתנו, שיש בנו קנאה עבור בגד, שהוא רק חתיכת סחורה בעלמא, אלא שהבגד של השני נאה מעט יותר, 'זיין שמאטע איז אביסל שענער ווי דיינער'. וכזה יש הרגשים של קנאה.

ואילו כמה שהשני יש לו הכהונה, שהוא יותר קרוב לפני

כן המעט שלא פעל משה בתפילתו, היו צריכים לדרוש מקרח שיבטל עליהם הגזירות.

אמנם האמת היא שלא עלה על דעת איש לפנות לקרח, כי ידעו שקרח אינו עומד להושיעם, אלא שזרקו את האשמה על משה רבינו על מה שביטל רק חלק מהגזירה, ולא ביטל את הגזירה לגמרי. אבל קרח אין לו שום שייכות לפרשה.

אעפ"כ הלכו עם קרח, לפי שהוא עושה המרירה כנגד משה רבינו, לבטל העול של משה ואהרן, וכעת יש להם פתחון פה על הטענות כלפי משה רבינו שסברו שלא התאמץ בתפילתו עבורם ולכן לא נעקרה הגזירה, והלכו אחר קרח.

ל'ערנטי אונז די תורה, התורה מלמדת אותנו, שעל האדם לעמוד עד כמה גדול חולשתו, עד כמה אין מהלך מחשבתו של האדם ראויה, לפי שהאדם חושב רק על עצמו, שהאדם מתבונן בכל דבר והוא דן כל דבר על פי מה שיצא לו טובה מדבר זה, באופן שהאדם עצמו מתחיל להאמין בשקר, שהשקר נעשה לו כאמת.

בן היה אצל קרח בעצמו, שאף שהיה ראוי לכהונה גדולה, אבל

אלו הם הלימודים שרצון התורה הוא שנלמד מפרשת קרח.

בתורה לא נאמר לשון הרע על קרח, תכלית התורה אינה לספר לשון הרע על קרח עד סוף כל הדורות, אין זה רצון התורה חלילה. אדרבא, התורה מעלימה ומכסה את חטאי האדם, ואם הדבר מפורש בתורה הרי זה רק לטובתינו, להורות לנו מהו האדם, מה הם כוחות האדם, ולמה שיכול האדם ליפול על ידי נגיעות וגאוה והתנשאות, שיביאו לידי נפילה נוראה.

השי"ת, ולעתיד לבוא יזכה לעשות העבודה בבית המקדש, בזה אין לנו שום הרגש של קנאה, ומזה יש לנו להבין עד כמה אנו רחוקים מהתשוקה את הקדושה, והתשוקה להתקרב אל ה'.

עוד צריך האדם להבין גודל העקמימות והשקר שיש במהלך מחשבתו, כשהאדם מתרחק ממהלך המחשבה של התורה, אלא הוא מחשיב כל דבר על פי רצונותיו ועל פי נגיעותיו, הרי הוא מהפך האמת, שהוא עושה מאמת שקר ומשקר אמת.

זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבֵּים, זְכוּת הַרְבֵּים תִּלְוִי בּוֹ

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלפאן 9 EXT 2290-854-718-1.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו